

Norge for geiter

Aftenposten Amag. 08.09.2006.

Ørjasæter Elin

Seksjon: Amagasinet. Side: 21. Del: 1.

Geiteflokkene er borte i fjellheimen. Dessverre forsvant fjellet i samme slengen. Norge blir borte. Det gror igjen.

Granskogen eter seg oppover. Som en hær med hundretusener stramme, mørke soldater, rykker den lydløst frem på alle fronter. Fjell etter fjell, dal etter dal og den ene strandflaten etter den andre forvandles. Noen steder vinner grana, andre steder bjørk og vier.

Bærterreng, setervoller og åpne enger blir historie.

Landbruksoverføringene tilsvarer knappe fem tusen kroner pr. nordmann. Det er altfor lite. Landet vårt blir borte fordi bøndene er for få, og fordi de har færre dyr på beite. Skogen overtar, fordi ingen holder den nede.

Landbruk er så ulønnsomt i Norge at bøndene er halvveis offentlig finansiert. Det gir oss en unik mulighet til å bestemme hva bøndene skal drive med. Det er våre skattepenger det handler om. Ved å vri på innretningen av overføringene kan vi styre bøndene fra svin til geit, fra melk til korn, og så videre. Hvorfor er det da så lite offentlig diskusjon om saken?

Fordi subsidiene er kompliserte. Med hederlig unntak for avisen Nationen, der diskusjonen bønder i mellom har rast i hele sommer, diskuteres ikke landbruk i Oslo-avisene. Debatten om hvor mange bønder vi bør ha og hva de skal drive med er en tilnærmet lukket debatt, fordi den er så teknisk vanskelig.

Ifølge et ordtak er det bare Gud og Grue som forstår overføringssystemet til bøndene. Per Harald Grue er departementsråden i Landbruksdepartementet. Derfor er det jammen på tide at vi som ikke forstår noe også blander oss inn. Mitt bidrag til diskusjonen er at vi trenger flere geiter. Geiter er uovertrufne krattskog-bekjempere. Slipp en geiteflokk inn i hagen, og den spiser alt, inkludert granskudd, bærbusker, roser og hasselkratt, ikke bare i din hage, men også i naboens, i løpet av et par dager. Nest etter geita er det sauene som er god til å beite, men den er mer kresen, og derfor god, men ikke så infernalsk god til å meie ned buskaset som sin fetter geita.

Mens en korn- og svinebonde tjener gjennomsnittlig 227 000 kroner i året, ligger geitebonden nede på 171 000 i året. Hvorfor det? Når geita er den tøffeste krattskog-bekjemperen, fullstendig fryktløs og evig tyggende? Alle som har dyr på beite må tjene mer, mye mer, hvis vi skal fortsette å se slike vakre fjell og daler. Og lønnsomheten for geitebønder bør doubles. Minst. Det må geiter til, for å redde landet.